

Centrum sociálnych služieb ANIMA

Jefremovská 634, 031 04 Liptovský Mikuláš

tel.: 044/5533327, fax: 044/5531063, e-mail: ddlm@vuczilina.sk

v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Výročná správa o činnosti a hospodárení poskytovateľa sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja za rok 2012

OBSAH

1. Sídlo, vznik a postavenie poskytovateľa sociálnych služieb	2
<i>História zariadenia</i>	2
<i>Poloha zariadenia</i>	2
<i>Sociálne služby</i>	2
2. Prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb	3
3. Štruktúra prijímateľov sociálnych služieb	3
4. Personálne podmienky a organizačná štruktúra poskytovateľa sociálnych služieb	4
5. Poskytovanie sociálnych služieb	4
<i>Zariadenie pre seniorov a Domov sociálnych služieb</i>	4
<i>Jedáleň</i>	10
<i>V útulku</i>	11
<i>Krízové stredisko „Pálkovo centrum“</i>	13
6. Financovanie sociálnych služieb a úhrady za poskytovanú sociálnu službu	15
7. Plnenie cieľov, priorít a inovácie v poskytovaní sociálnych služieb za rok 2012	15
8. Plán financovania sociálnych služieb na rok 2013	17
9. Kontakty na poskytovateľa sociálnych služieb	17
Obrázková príloha – zo života CSS ANIMA	18

Liptov je oblasť, kde žije veľmi veľa občanov v dôchodkovom veku, ale aj dospelých a detí, ktorí potrebujú vyriešiť nepriaznivú, či krízovú sociálnu situáciu. Žijú síce v krásnej oblasti, medzi Nízkymi a Vysokými Tatrami, ale z rodiska veľa mladých odchádza do iných regiónov za prácou a tak rodičia ostávajú žiť sami vo svojich domovoch. S pribúdajúcim vekom je potrebné týmto občanom pomáhať, pretože sily ubúdajú, pridružia sa rôzne choroby, aj práce okolo domu a v domácnosti je veľa. Deti často nemôžu veľmi pomáhať a zabezpečiť primeranú starostlivosť svojim rodičom v domácom prostredí. Niekedy aj ekonomicky aktívni občania zostanú bez práce, prípadne aj bez domova. A keď svoju sociálnu situáciu už nedokážu vlastnými silami vyriešiť, v krízovej situácii sa neraz ocitnú aj ich maloleté deti. V takýchto prípadoch sa obyvatelia regiónu obracajú na naše zariadenie, ktoré im dokáže pomôcť.

1. Sídlo, vznik a postavenie poskytovateľa sociálnych služieb

História zariadenia

Súčasnú zariadenie bolo zriadené Okresným úradom v Liptovskom Mikuláši dňa 1.1.1990 ako Domov penzión pre dôchodcov.

Od 24.7.1996 zariadenie prešlo pod správu Krajského úradu v Žiline s názvom Domov - penzión pre dôchodcov.

Dňa 1.7.1998 Krajský úrad v Žiline vydal novú zriaďovaciu listinu so zmenou názvu na Domov dôchodcov a dodatkom k zriaďovacej listine zo dňa 1.1.2002 vznikol Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých.

S účinnosťou od 1.7.2002 bolo zariadenie delimitované na Žilinský samosprávny kraj (ďalej len „ŽSK“), so zariadením bol zlúčený aj útulok.

Dňa 1.7.2007 bolo so zariadením zlúčené aj Krízové stredisko „Pálkovo centrum“.

S účinnosťou od 1.6.2010 sa zmenil názov zariadenia na: **Centrum sociálnych služieb ANIMA (ďalej len „Zariadenie“)**. Zariadenie má vytvorené nasledovné pracoviská : Zariadenie pre seniorov (ďalej len „ZpS“) a Domov sociálnych služieb (ďalej len „DSS“), Jedáleň, Útulok a Krízové stredisko „Pálkovo centrum“.

Poloha zariadenia

Zariadenie sa nachádza v severovýchodnej časti Liptovského Mikuláša, katastrálnom území Okoličné, na sídlisku Podbreziny. Je situované medzi riečkou Smrečiankou a hájom Nicovô. Jeho poloha zabezpečuje klud a pohodu pre klientov. Od centra mesta je vzdialené približne 5 km.

Objekt v minulosti tvorili dve samostatné 5-podlažné panelové bytovky, od roku 2007 spojené prístavbou Hospodárskeho pavilónu, čím v súčasnosti objekt tvorí jeden komplex.

Útulok sa nachádza na Nábřeží Dr. A. Stodolu č. 1177, Liptovský Mikuláš. Jedná sa o rodinný dom s veľkou záhradou, ktorý patrí Mestu Liptovský Mikuláš.

Krízové stredisko „Pálkovo centrum“ je umiestnené na ulici Komenského č. 22 Liptovský Mikuláš, v areáli bývalých „Považských kasární“ v budove patriacej Mestu Liptovský Mikuláš, ktorej časti je naše zariadenie nájomcom.

Sociálne služby

V ZpS a DSS s kapacitou 128 klientov poskytujeme celoročne komplexné sociálne služby v zmysle zriaďovacej listiny a zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách (ďalej len „zákon o sociálnych službách“).

Ubytovanie poskytujeme v jednoizbových alebo dvojizbových obytných jednotkách, ktorých súčasťou je vstupná chodba, kúpeľňa a WC a kuchynka. Rozloha obytných jednotiek je 33m² alebo 45m². Klienti v týchto izbách žijú samostatne, alebo dvaja, v závislosti na celkovom zdravotnom stave.

Sociálne služby poskytujeme klientom na základe posudku o odkázanosti na sociálnu službu a rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu. Cieľovou skupinou sú občania v dôchodkovom veku a občania so zdravotným postihnutím (ďalej len „ZP“).

V útulku poskytujeme ubytovanie pre 12 klientov bez domova spolu s poradenskou činnosťou a službami podľa zákona o sociálnych službách (v najbližšom období sa predpokladá zvýšenie kapacity a jeho transformácia na Zariadenie núdzového bývania).

Krízové stredisko poskytuje v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, starostlivosť pobytovou formou pre 8 maloletých detí (predpokladá sa zvýšenie kapacity), ktoré sa ocitli v krízovej situácii a sú zo sociálne znevýhodneného prostredia. Stredisko taktiež vykonáva ambulantne poradenskú činnosť a protidrogovú prevenciu, najmä prednáškovou formou v školských zariadeniach.

2. Prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb

Pre skvalitnenie práce s klientom v roku 2012 zabezpečilo Zariadenie modernú zdravotnícku manipulačnú techniku, elektrické a hydraulické zdviháky, schodiskové výťahové kreslá, stropný transportný systém, k dispozícii sú polohovacie postele, nábytok pre imobilných a pre ťažko mobilných klientov, motorové vozidlo s možnosťou prepravy takýchto klientov a pod. Klientom boli

poskytované externé sociálne služby – ADOS, pedikúra a kaderníctvo. Dodávateľským spôsobom boli zabezpečované aj zdravotnícke potreby, pracovná obuv a ošatenie zamestnancov, potraviny, čistiace a dezinfekčné prostriedky, revízie technických zariadení a pod. Do Zariadenia pravidelne dochádza 1x týždenne praktický lekár, ktorý má v zariadení zriadenú ambulanciu, 2x mesačne dochádza lekár-psychiater a 1x mesačne lekár-neurológ. V Zariadení vykonávajú pravidelne katolícky a evanjelický kňaz bohoslužby v kaplnke, ktorá je súčasťou Zariadenia.

3. Štruktúra prijímateľov sociálnych služieb

V priebehu kalendárneho roku 2012 si do ZpS a DSS podalo žiadosť o uzatvorenie zmluvy na poskytovanie sociálnej služby 17 občanov. Žiadosti boli v zmysle zákona o sociálnych službách prijaté po doložení posudku a právoplatného rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu.

V roku 2012 z dôvodu veku alebo nepriaznivého zdravotného stavu zomrelo 30 klientov, preložených bolo do iného DSS – 0 a ukončilo pobyt – 0.

Na uvoľnené miesta bolo prijatých do konca roku 28 žiadateľov o umiestnenie. Z uvedeného počtu boli prijatí bezodkladne, na základe žiadosti ŽSK, 5 žiadatelia.

Počet klientov, ktorým boli poskytované sociálne služby v ZpS a DSS k 31.12.2012 – 123. V ZpS bolo k 31.12.2012 – 42 klientov a v DSS bolo k 31.12.2012 – 81 klientov, pritom v priebehu niektorých mesiacov v roku bola kapacita úplne vyťažená v počte 128 klientov, ba aj prekročená v počte 129 klientov.

V ZpS a DSS sú umiestnení klienti, ktorí vyžadujú pomoc inej osoby pri všetkých činnostiach, pričom najmladší mal v r. 2012 štyridsaťdva rokov a najstarší sto. Priemerný vek klientov zariadenia v roku 2012 bol 79 rokov.

V Krízovom stredisku sú umiestňované deti vo veku od 3-och do 18-ich rokov, v prípade potreby (vzhľadom na nízky vek dieťaťa) dočasne aj ich matky.

V útulku sú dospelí občania bez domova, väčšinou vo vyššom veku a niekedy aj v seniorskom veku.

4. Personálne podmienky a organizačná štruktúra poskytovateľa sociálnych služieb

V Zariadení bolo ku dňu 31.12.2012 zamestnaných **95 zamestnancov**: riaditeľ,

- v ZpS a DSS celkom pracovalo **65 zamestnancov**:

2 sociálni pracovníci, 1 inštruktor sociálnej rehabilitácie, ekonóm, mzdový a person. pracovník, ekonom. hospodársky pracovník, vedúca zdravotníckeho úseku, 10 zdravotných sestier, 2 zdravotnícki asistenti, 20 opatrovateľov, 2 ergoterapeuti-opatrovatelia, 2 pracovníčky v práčovni, vodič-údržbár, hospodár, 8 upratovačiek, vedúca stravovacej prevádzky, asistent výživy, 5 kuchárov, 5 pomocných síl v kuchyni a **15 zamestnancov chránenej dielne**:

3 referenti-informátori, pomocný údržbár, referent podateľne, referent strav. prevádzky, 2 pomocné sily v kuchyni a asistent sociálneho pracovníka, 6 asistentov opatrovateľa

- v Útulku **3 zamestnanci**: 2 sociálni pracovníci, hospodár a **1 zamestnanec chránenej dielne**: asistent sociálneho pracovníka

v Krízovom stredisku „Pádkovo centrum“ **9 zamestnancov**: vedúci strediska, 2 odborní preventívni pracovníci, psychológ, 5 pomocných vychovávateľov a **1 zamestnanec chránenej dielne**: asistent inštruktora-vychovávateľa.

5. Poskytovanie sociálnych služieb

Zariadenie pre seniorov a Domov sociálnych služieb

V roku 2012 sme sa pri starostlivosti o klientov snažili aj naďalej podporovať a udržiavať kognitívne schopnosti klientov, ich pohybové schopnosti a tak ich udržať čo najdlhšie sebestačnými v bežných denných aktivitách. Aj napriek našim aktivitám dochádzalo k zhoršujúcemu sa zdravotnému a psychickému stavu klientov, čo je prirodzené vzhľadom na zvyšujúci sa vekový priemer klientov a prijímanie klientov so zhoršeným zdravotným stavom.

Na zvýšenie kvality poskytovanej opatrovateľskej starostlivosti opatrovateľky u klientov zaznamenávali opatrovateľské výkony do záznamov opatrovateľskej starostlivosti a polohovacích záznamov. Sestry zaznamenávali všetky ošetrovateľské výkony ako aj zmeny zdravotného stavu a sesterské diagnózy do ošetrovateľských záznamov. Pri prijíme sestra spolu s klientom (alebo s rodinou) vypracovala Ošetrovateľskú dokumentáciu. Zmenu v zistených skutočnostiach 1x mesačne prehodnotila pridelená sestra, ktorá každých 6 mesiacov vypracovala aj hodnotenie klienta, kde okrem údajov o bio-psycho-sociálnych potrebách a problémoch, poznačila aj záujmy klienta, sociálnu interakciu, komunikáciu s okolím, jeho sebestačnosť pri každodenných úkonoch, jeho schopnosť adaptácie, zapájanie sa do aktivít v Zariadení.

Okrem každodennej telesnej aktivizácie a nácviku nových pohybových činností sme sa snažili, aby boli zachované a pokiaľ možno aj zlepšované psychické schopnosti klienta, podporovali sme aj sociálne kontakty klientov. Individuálne sme precvičovali kognitívne a pamäťové schopnosti klientov, a to za pomoci vypracovávania pracovných listov.

Zapojenie klientov do každodenných aktivít (pomoc pri utieraní stolov v jedálni, pomoc pri udržiavaní poriadku a čistoty na bytoch, pomoc pri umývaní pomôcok...) a nácvik nových pohybových činností, vykonával personál pri každom kontakte s klientmi, ktorí to potrebujú. K udržaniu, či zlepšeniu aktuálneho zdravotného stavu, duševnej rovnováhy a rozvoju sebestačnosti klientov sme prispievali aj tým, že sme ich povzbudzovali k aktivite a podnecovali ich záujem o estetizáciu svojho okolia a prostredia v ktorom bývajú. Vhodnými aktivitami sme odpúťovali ich pozornosť od choroby.

U klientov s náboženským presvedčením sme podporovali ich aktivity v tejto oblasti – účasť na bohoslužbách (čiastočne imobilní klienti) a bohoslužby cez komunikačný systém (imobilní klienti).

Zdravotnícky úsek spolupracoval v r. 2012 so sociálno-technickým úsekom pri organizovaní kultúrnej - spoločenských akcií.

V zariadení sme využívali aj prvky bazálnej stimulácie hlavne u nepokojných a dezorientovaných klientov.

Aktivizačno - terapeutická činnosť:

Starutie sa pokladá za zložitý mnohostranný proces, ktorý je sprevádzaný rôznymi bio-psycho-sociálnymi zmenami.

Okrem každodennej telesnej aktivizácie a nácviku nových pohybových činností sme sa snažili, aby boli zachované a pokiaľ možno aj zlepšované psychické schopnosti klienta, podporovali sme aj sociálne kontakty klientov. Každý úbytok psychickej kondície zvyšuje potrebu opatrovania.

Podporovali sme vzájomnú komunikáciu a interakciu medzi klientmi pobytom vonku, posedeniami v spoločenskej miestnosti, kde vykonávali pohybové cvičenia, hry s loptou, spievali, diskutovali na témy – rodina, detstvo, škola, národné sviatky, ľudové obyčaje, záľuby, práca... Hravou a nenútenou formou sme podporili rozumové schopnosti a pamäť. U klientov, ktorí sú introverti a nevyhľadávajú spoločnosť iných ľudí, sme vykonávali tieto činnosti individuálne. V spoločenskej miestnosti sa uskutočnili rôzne turnaje v spoločenských hrách, kartách. Sledovali sa nasnímané videá z našich kultúrnych podujatí.

Klienti, ktorí mali záujem o nákup potravín a drogérie a nemohli ísť sami do obchodu, navštevovali obchod v sprievode opatrovateľky, čím boli uspokojené ich potreby a zároveň spoznávali aj okolie zariadenia.

Na voľnočasové aktivity sme využívali aj dve dobrovoľníčky z radov našich zamestnancov, ktoré viedli spevácky zbor a nacvičovali s klientmi aj rôzne divadelné scény. Pracovali s klientmi 8 hod. týždenne. Koncom roku 2012 sme požiadali o spoluprácu aj dobrovoľníkov mimo nášho zariadenia.

V roku 2012 mali obyvatelia ZpS a DSS možnosť zúčastniť sa nasledovných spoločenských aktivít a akcií, ktoré sme pre nich pripravili (harmonogram akcií):

JANUÁR

Dňa 17.1. navštívili naši klienti výstavu "V krajine remesiel 2011" inštalovanú v priestoroch Liptovského múzea NKP (národná kultúrna pamiatka) Čierny orol. Výstava bola ukončením súťaže „V krajine remesiel“, ktorú zorganizovalo Ústredie ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUV).

Možnosť zúčastniť sa prednášky nášho klienta - pána Jaroslava Šoučika využilo v jedálni nášho zariadenia 32 klientov. Pán Šoučík zúčastneným prezentoval svoju novú knihu s názvom "Západné Tatry" s podnázvom "Horská záchranná služba zasahuje", ktorá je v poradí jeho treťou publikáciou.

FEBRUÁR

V priebehu mesiaca klienti na stretnutiach "tvorivej dielne" vyrábali predmety s valentínskou tematikou. Veľké srdce vyrobené z krepových guľôčok sme umiestnili do vstupnej haly zariadenia.

Vo štvrtok 16.2. mali naši klienti možnosť zúčastniť sa na 2 podujatiach:

- dopoludnia navštívila naše zariadenie poslankyňa NR SR pani Ing. Viera Tomanová PhD. sprevádzaná pani Törökovou, p. Hudecom, p. Letkom a p. Cukerovou. Zúčastnili sa na besede s klientmi nášho zariadenia kde im priblížila aktuálnu situáciu a problémy na Slovensku,

- poobede pravú fašiangovú veselicu odštartoval svojimi pesničkami a hrou na harmonike pán Jozef Frémal z kapely BUK. Na "výpomoc" prišli členky nášho spevokolu vo fašiangových maskách.

MAREC

V utorok 6.3. sme sa zúčastnili na vernisáži veľkonočnej výstavy organizovanej v priestoroch Úradu ŽSK v Žiline. Na výstave boli prezentované aj výrobky klientov nášho zariadenia.

Vo štvrtok 8.3. pri príležitosti MDŽ politická strana SMER pripravila v Dome kultúry v Liptovskom Mikuláši kultúrny program pre ženy, v ktorom vystupovali deti z folklórneho súboru Ďumbierik a pani Maja Velšicová. Programu sa zúčastnil predseda samosprávneho kraja – p. Ing. Juraj Blanár. Do volieb do NR SR dňa 10.3. sa priamo na zariadení zapojilo 59 menej mobilných a imobilných obyvateľov, ktorí mali možnosť voliť do prenosnej volebnej urny.

Dňa 15.3. sme si ešte pripomenuli medzinárodný deň žien – milým kultúrnym programom urobili našim klientom radosť detičky z materskej školy na Podbrezinách.

V piatok 16.3. poobede sa stretnutia tvorivej dielne zúčastnili okrem klientov aj žiaci zo ZŠ evanjelickej v L. Mikuláši - počas stretnutia pomohli klientom a porozprávali sa na rôzne témy.

Dom kultúry v Liptovskom Mikuláši zorganizoval 38. ročník festivalu amatérskeho divadla pod názvom "Belopotockého Mikuláš". Klienti nášho zariadenia sa zúčastnili dvoch predstavení.

Marec je označovaný ako mesiac knihy, preto sme pozvali pracovníčky knižnice – poetku – p. Ondrejkovú a p. Moravčíkovú. Na besede o knihách dňa 20.3. našich klientov oboznámili so základnými údajmi o mikulášskej knižnici, ale aj so znižujúcim sa záujmom detí a mládeže o čítanie.

Dňa 30.3. Liptovské múzeum – NKP Čierny orol organizovalo výstavu "Veľkonočné zvyky a tradície". Na výstave boli aj našim klientom prezentované ukážky ľudových remesiel: zdobenie veľkonočných vajčiek, pletenie korbáčov a košíkov z prútia, zdobenie perníkov.

APRÍL

Dňa 4.4. Mesto Liptovský Mikuláš, Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, Únia vojnových veteránov SR a Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, zorganizovali Oslavy 67. výročia oslobodenia mesta Liptovský Mikuláš. Na podujatí sa v sprievode personálu zúčastnili aj naši klienti. Po ukončení osláv na Námestí osloboditeľov sa klienti premiestnili do cukrárne na malé občerstvenie.

Dňa 12.4. navštívili naše zariadenie štyria členovia Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši. Cieľom ich kultúrneho vystúpenia bolo zlepšiť náladu našim klientom v duchu tvrdenia, že humor je korením života. Predstavili sa vo veselej divadelnej scénke pod názvom "Nemocnica" a vyčarili úsmev na tvárach klientov aj prostredníctvom svojich vtipov.

V utorok 17.4. prišla do nášho zariadenia spisovateľka – p. Ondrejková. Klientom zarecitovala viaceré básne a po každej básni sa na danú tému rozprávali. Klienti sa zaujímali o spisovateľa Milana Rúfusa – rodáka zo Závažnej Poruby (obec cca 4 km od L. Mikuláša).

V stredu 18.4. našim klientom predstavili literárne pásmo o Andrejovi Plávkovi členky Klubu seniorov v Palúdzke. A. Plávka sa narodil v Liptovskej Sielnici. Veľa svojich básní venoval rodnému Liptovu.

V piatok 20.4. sme spolu s klientmi strávili príjemné popoludnie plné kvízov, krížoviek, hádaniek a rébusov v obchodnom dome STOP-SHOP v Liptovskom Mikuláši. Moderátorom podujatia bol pán Vlado Voštinár z televíznej stanice JOJ. Okrem príhovoru p. riaditeľa Ing. Huťana sa predstavili so svojimi piesňami členky nášho spevokolu a s vlastnými knihami a fotografiami náš klient – p. Jaroslav Šoučík. V súťaži medzi sebou bojovali dve družstvá – seniorov, klientov nášho domova sociálnych služieb a juniorov klientov – detí z nášho Krízového strediska. Hlavný bod programu – pokus o rekord a zápis do slovenskej knihy rekordov v lúštení MAXI 8–smerovky sa úspešne podaril.

Liptovská knižnica Gašpara Fejérpataky–Belopotockého v L. Mikuláši zorganizovala súťaž "Kniha Liptova 2011". Víťazom sa na základe čitateľskej ankety spomedzi 51 nominovaných titulov stalo dielo nášho klienta p. Jaroslava Šoučíka "Západné Tatry – Horská záchranná služba zasahuje".

MÁJ

Prvý májový štvrtok naši klienti pod vedením asistentky sociálneho pracovníka skrášľovali exteriér zariadenia v rámci jarnej brigády. Spoločnými silami poumývali kvetináče a zasadili do nich muškáty, pozametali chodníky a vypleli hriadky s kvetinami.

V piatok 11.05., v popoludňajších hodinách, sme v zariadení privítali členov folklórneho súboru Stráne z Važca, ktorí nás navštívili pri príležitosti stavania mája pri budove nášho zariadenia. Zaspievali viaceré ľudové piesne a doplnili ich tancom. Vystúpili aj členky nášho spevokolu. Po postavení mája zábava ďalej pokračovala spevom a tancom na ľudové piesne z CD nosičov.

V pondelok 14.5. prijali členky nášho spevokolu pozvanie členov Klubu seniorov v Okoličnom pri príležitosti osláv Dňa matiek. Po básni člena klubu vystúpil spevokol klubu "Brezinka". V závere kultúrny program obohatil piatimi piesňami náš spevokol.

V programe pri príležitosti Dňa matiek ako prví vystúpili žiaci z Evanjelickej školy v Liptovskom Mikuláši – členovia divadelného krúžku "Piškótky". Druhým hosťom bol spevokol "Brezinky".

V utorok 22.5. k nám po tretíkrát zavítala pani spisovateľka – Anna Ondrejková. Počas stretnutia navštívili relaxačnú miestnosť žiaci zo Strednej zdravotnej školy v Liptovskom Mikuláši, ktorí boli v zariadení na exkurzii. Beseda ich zaujala, preto sa do nej taktiež zapojili.

Vo štvrtok 31.05. sa v popoludňajších hodinách konala beseda s pánom Jaroslavom Rádym – poľovníkom a bývalým horárom, ktorý pôsobil ako pracovník lesnej správy v Malužinej. Zaujímavé informácie o lese, lesných živočíchoch a jeho zážitky z potuliek po prírode spojil s odpoveďami na rôzne otázky klientov – najmä o medved'och.

JÚN

V piatok 15.6., po viacerých upršaných dňoch, sme pekné počasie využili na návštevu cukrárne na sídlisku Podbreziny. Aktivity sa zúčastnili aj klienti na invalidných vozíkoch sprevádzaní personálom.

V stredu 20.06. sme zorganizovali výlet nízkopodlažným autobusom pre prevažne imobilných klientov. Cieľom nášho výletu bol areál Holiday Village Tatralandia v blízkosti Liptovského Mikuláša. Je to ubytovací komplex patriaci k Aquaparku Tatralandia, kde sme pripravili grilovačku. V príjemnom prostredí si klienti výborne pochutili. Pri grilovaní si zaspievali ľudové pesničky. Prezreli si celý areál – bungalovy a apartmány rozdelené do tematických osád (napr. "rybárska zátoka", "indiánska osada" a p.), atrakcie pre deti a jezierko. Zaujímavá bola aj návšteva gazdovského dvora, kde mohli z blízka vidieť, prípadne aj pohladkať, viacero druhov zvierat. Vo vstupnej hale si v akváriách mohli prezrieť akváriové rybičky a malé opice z Brazílie. Klienti boli s účasťou na tomto výlete veľmi spokojní.

V piatok 22.6. sa klienti zúčastnili v rámci Stoličných dní mesta Liptovský Mikuláš na podujatí "Tvorivosť bez hraníc a času". Záverečné podujatie bolo vyvrcholením projektu pre zachovanie regionálnych a kultúrnych tradícií, spoznávanie a propagáciu kultúrnych špecifik Slovenska a Poľska. Klienti mohli vidieť prácu viacerých remeselníkov a prezreli si aj výstavu fujár, spiežovcov a krojov.

V utorok 26.06. sa klienti nášho zariadenia zúčastnili stretnutia so spisovateľkou p. Annou Ondrejkovou. Tentoraz sa mohli zoznámiť s tvorbou spisovateľa P. O. Hviezdoslava.

JÚL

Vo štvrtok 12.07. sa v našom zariadení uskutočnilo športové popoludnie. Na úvod vrchná sestra privítala všetkých súťažiacich, ako aj divákov a symbolicky zapálila "olympijský oheň". Svoju šikovnosť si mohli klienti vyskúšať v piatich disciplínach: hádzanie loptičiek, skladanie penových puzzlí s motívmi zvierat a abecedy, hádzanie kruhov na terč (plastové fľaše a stojan), stavanie veže z drevených kociek, slalom pomedzi kuželky spojený

s nosením loptičky na lyžici a bábovky na lopárik. Všetci súťažiaci boli odmenení za účasť medailou a malým darčekom.

Dňa 13.07. naša klientka, pani Marta Kováčová, oslávila okrúhle výročie – 100 rokov. Nakoľko nemá rada veľké oslavy, pripravili sme pre ňu malé pohostenie v kruhu zamestnancov a niekoľkých klientov v zariadení. Oslávenkyňa si vypočula príhovor riaditeľa a krátky kultúrny program, ktorý pripravili zamestnanci. P. Kováčová bola dojatá a počas oslavy porozprávala o svojom živote. Na záver sa poďakovala všetým zamestnancom za poskytovanú starostlivosť a dôstojný priebeh oslavy.

19.7. – Pekné slnečné dopoludnie sme využili na návštevu cukrárne na sídlisku Podbreziny.

20.7. – Po prvýkrát v tomto roku našich klientov navštívila pani Jančuškova z Vitálišoviec. Na stretnutí si klienti vypočuli zaujímavé informácie o jej koníkoch a o starostlivosti, ktorú im venuje. Viacerí klienti pohladkali či vyčesali 3-och koníkov. Jeden klient si na koníkovi aj krátko zajazdil.

24.7. – Na stretnutí so spisovateľkou Annou Ondrejkovou sa klienti mohli oboznámiť s literárnou tvorbou spisovateľky Ľudmily Podjavorinskej.

AUGUST

Dňa 14. 8. navštívili naše zariadenie zahraniční hostia z Litvy. Po príchode si najskôr prezreli vonkajší areál a pán riaditeľ ich oboznámil so základnými informáciami o zariadení. Ďalšie údaje o prevádzke zariadenia si vypočuli v priestoroch jedálne, kde bolo pre nich prichystané malé pohostenie. Zaspievali im aj členky nášho spevokolu – ku piesni "Tancuj, tancuj" sa pridali aj viacerí hostia z Litvy a niektoré časti si zaspievali spoločne. Po vystúpení nasledovala prehliadka zariadenia a odovzdanie darčiekov.

Dňa 16.8. sme pekné letné popoludnie využili na návštevu cukrárne a prechádzku po pešej zóne.

V pondelok 20.8. sme v našom zariadení zorganizovali opekačku. Uskutočnila sa za budovou zariadenia, aby sa jej mohli zúčastniť aj prevažne imobilní klienti. Počas opekania mali zúčastnení dobrú náladu, rozprávali si vtipy a zaspievali niekoľko pesničiek.

V utorok 28.8. sa uskutočnila v našom zariadení brigáda v kvetinových záhradkách pri budove zariadenia. Každý sa zapojil do činnosti podľa svojich možností a zdravotného stavu, keďže brigády sa zúčastnili aj klienti na invalidnom vozíku.

SEPTEMBER

V stredu 5.9. klienti sprevádzaní personálom navštívili Múzeum liptovskej dediny v Pribyline, kde sa konalo podujatie "Kulinárske dni 2012". Počas prehliadky areálu klienti navštívili drevenice a zaspomínali na predošlé časy, ktoré poniektorí prežili sami. Videli ukážky rôznych ľudových remesiel a výrobkov. Videli aj domáce zvieratká, kone, ovce a somára. Po malom občerstvení si pozreli folklórny kultúrny program. K dispozícii boli ochutnávky jedál zo syra a bryndze.

V piatok 7.9. Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov LIKAVA zorganizoval podujatie "Športové hry seniorov". Akcia sa uskutočnila v Čutkovej doline pri Ružomberku a za naše zariadenie súťažilo 4-členné družstvo. Súťažných disciplín bolo šesť – zhadzovanie plechoviek loptičkou, hádzanie šípok na terč, hod do diaľky, presun fitlopty palicou po vyznačenej trase, nosenie vody v polievkovej lyžici a štafeta. Naša klientka sa umiestnila na 2. mieste v hode do diaľky. S tanečným programom vystúpili aj členky Klubu seniorov "Elišky". Členovia hasičského zboru prezentovali svoju náročnú prácu a záujemcovia si mohli vyskúšať hasenie ohňa.

V utorok 11.9. nás opäť navštívila pani spisovateľka Ondrejková. Klienti si spomínali najmä na obdobie svojho detstva a chodenia do školy.

V stredu 12.9. sa uskutočnil peší výlet do blízkej mestskej časti – Vitálišoviec. Bol spojený s návštevou MINIZOO, v ktorej sme si pozreli: bažanty, husy labutie, kozu, ovce, poníka, pštrosa, párik emu, korytnačky, pstruhy, kačky, prasiatka čierne, medvedíky čistotné, mačiatka aj strážne psi.

V utorok 18.9. sme v areáli nášho zariadenia varili kotlíkový guláš a klienti súťažili v hode do diaľky, v hode na cieľ a v presune fitlopty po dráhe v čo najkratšom časovom limite. Pre klientov bola pripravená aj vedomostná súťaž s jednoduchými vtipnými otázkami týkajúcimi sa nášho zariadenia a jeho zamestnancov. Po skončení súťaží sa priamo vonku podával na obed guláš. Zábava pokračovala popoludní v altánku zariadenia spevom a tancom pri vystúpení hudobníka p. Frémala.

V rámci prezentačnej akcie firmy TianDe sa klienti mohli oboznámiť s rôznymi výrobkami ošetrojúcej a hygienickej kozmetiky. Produkty ruskej firmy sú vyrábané podľa tibetských receptúr v súlade s tibetsko–čínsko–altajskou medicínou a sú zamerané na detoxikáciu a liečenie cez pokožku.

OKTÓBER

V stredu 3.10. sa naši klienti zúčastnili besedy so spisovateľkou p. Ondrejkovou. Stretnutie bolo zamerané na tvorbu českej spisovateľky Boženy Němcovej.

V pondelok 8.10. navštívil naše zariadenie dievčenský súbor "Dúha" z Ukrajiny. Členky súboru predstavili ukážky tradičného folklóru, piesní, ale aj moderné tance. Ich vystúpenie sa klientom nášho zariadenia veľmi páčilo. Spokojní boli aj klienti z Domova dôchodcov mesta Liptovský Mikuláš a z Domova sociálnych služieb zo Závažnej Poruby, ktorých sme na vystúpenie pozvali.

Uskutočnila sa aj jesenná brigáda v kvetinových záhradkách zameraná na úpravu kvetinových záhonov, jesenné upratovanie a uskladnenie rastlín.

V piatok 12.10. sme privítali členov Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši, ktorí prezentovali estrádny program pod názvom "Úsmev vrelý pre vek zrelý". Program bol zložený z vtipov, scénok a spevu ľudových piesní s hrou na keyboard. K niektorým pesničkám sa pridali aj naši klienti.

Dňa 16.10. sme privítali žiakov Základnej školy J. Kráľa na Podbrezinách, ktorí prišli v rámci osláv októbra - mesiaca úcty k starším. Žiaci si nacvičili divadelné predstavenie pod názvom "Lesné kráľovstvo". Na záver vystúpil aj náš ženský spevokol pod vedením p. Anny Háčikovej.

Ako diváci sme sa zúčastnili kultúrneho podujatia "Sami sebe", ktoré sa uskutočnilo v Dome kultúry v Liptovskom Mikuláši. Na podujatí so svojim programom vystúpili členovia jednotlivých klubov seniorov mesta Liptovský Mikuláš. Podujatie bolo venované Liptovu, liptovskému básnikovi Andrejovi Plávkovi a hudobnému skladateľovi a mikulášskemu rodákovi Dušanovi Pálkovi.

Päť našich klientok vystupovalo na 4. ročníku kultúrne – spoločenského podujatia "Domov domovu 2012". Podujatie sa tento rok organizovalo v obci Zákamenné. Pod vedením p. Anny Háčikovej si klientky pripravili humornú scénu "Pytačky". Účinkujúce klientky vystúpenie zvládli vynikajúco.

NOVEMBER

V rámci biblioterapie sme pripravili pre klientov príjemné posedenie pri káve, čaji, koláčikoch a niekoľkých rozprávkach. Po prečítaní každého úryvku sa spoločnými silami snažili nájsť morálne ponaučenie rozprávky. Dve rozprávky boli aj zahrané pomocou detských bábok formou divadielka.

Dňa 8.11. sa klienti zúčastnili výletu do Lipt. Mikuláša. Prvou zastávkou bola výstava fotografa Petra Purtza "Podmorské impresie" v priestoroch klubovne Liptovského kultúrneho strediska v L. Mikuláši.

Klienti sa taktiež zúčastnili vernisáže výstavy "Príroda okolo nás očami detí". Príhovor pani riaditeľky strediska otvoril už 10. ročník výstavy prezentujúcej kresby detí navštevujúcich špeciálne školy.

Obe výstavy sa našim klientom veľmi páčili. Výlet pokračoval prechádzkou po pešej zóne mesta – na námestí v centre si popozerali obchody a zároveň spomínali na tie, ktoré tam bývali v ich časoch.

Dňa 13.11. sa uskutočnila pravidelná beseda so spisovateľkou – p. Ondrejkovou. Stretnutie bolo zamerané na tvorbu troch autorov – Milan Lasicu, Lucy Maud Montgomery a Milana Rúfusa. Prednášku pracovníčky Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v L. Mikuláši – Mgr. Moniky Švandovej na tému "Zdravý spôsob života, vplyv výživy na posilnenie pamäti" si prišlo vypočuť veľa klientov. Prednáška bola rozdelená do niekoľkých častí: 1) mozog, pamäť, 2) osteoporóza, 3) cukrovka, 4) zdravá výživa a vitamíny pôsobiace na celý organizmus človeka, 5) diskusia.

Dňa 23.11. sa v spoločenskej miestnosti uskutočnila biblioterapia spojená s muzikoterapiou. Po prečítaní úryvkov z rozprávok sa zúčastnení klienti spoločne snažili sformulovať morálne ponaučenie rozprávok alebo príslovie. Potom nasledovala muzikoterapia zameraná nielen na počúvanie ľudových piesní, ale aj na spievanie. Do spevu sa zapojili aj klienti, niektorí si aj zatancovali.

Dňa 26.11. v popoludňajších hodinách sme pre klientov pripravili tradičnú Katarínsku zábavu. V úvode sa predstavili naše klientky s divadelnou scénkou "Pytačky". Po divadle nasledovala zábava pri speve a hudbe p. Frémala. Spolu s pracovníkmi zariadenia si viacerí klienti zatancovali a zaspievali. Podával sa teplý čaj a ovocná bublanina, nálada bola veselá, predstavenia sa klientom veľmi páčili.

DECEMBER

V rámci výstavy "Vianoce našimi rukami" dňa 6.12. naše pracovníčky inštalovali výrobky klientov s vianočnou tematikou vo vstupnej hale Úradu Žilinského samosprávneho kraja.

Dňa 6.12. v popoludňajších hodinách sme pre klientov zorganizovali stretnutie s Mikulášom. Pri tejto príležitosti do nášho zariadenia prišli aj deti z Krízového strediska "Pádkovo centrum". V úvode podujatia vystúpili žiaci z Evanjelickej spojenej školy v L. Mikuláši, ktorí pripravili divadelné vystúpenie "Meduška v zime". Po vystúpení sme privítali Mikuláša, ktorý nás po roku opäť navštívil spolu s anjelom a čertom. Čert mal pre klientov pripravené jednoduché vedomostné otázky – každú správnu odpoveď odmenil cukríkom. S peknými básničkami a pesničkami sa prezentovali aj deti z krízového strediska. Na záver sme rozdali všetkým klientom mikulášske balíčky.

Dňa 7.12. sme navštívili NKP Čierny Orol, kde sa uskutočnila výstava "Tvorivosť bez hraníc". Kto mal záujem, mohol si niektoré činnosti (napr. zdobenie medovníkov) vyskúšať. V tento deň bol v Liptovskom Mikuláši aj tradičný Mikulášsky jarmok – spolu s klientmi sme ho navštívili.

Dňa 13.12. sa uskutočnila posledná tohtoročná beseda so spisovateľkou – pani Ondrejkovou. Tentokrát bola beseda zameraná na vianočné sviatky. Účastníci si spomínali na najkrajší darček, ktorý dostali, pripomenuli si zvyky a tradície a obľúbené vianočné koláče. Na záver p. Ondrejková obdarovala naše klientky malými darčekom. Bola s ňou dohodnutá spolupráca aj v nasledujúcom kalendárnom roku.

Dňa 17.12. sa v relaxačnej miestnosti na predvianočnom posedení stretli klienti, ktorí sa pravidelne zúčastňujú aktivít v rámci tvorivej dielne. Na stretnutí si klienti zaspomínali na typické jedlá a zvyky, ktoré sa dodržiavali počas vianočného obdobia. O občerstvenie sa postarali inštruktorka sociálnej rehabilitácie a rehabilitačná pracovníčka, ktoré doma napiekli koláče. Na pitie sa podávala káva alebo čaj. Náladu si zúčastnení spríjemnili spevom kolied. Stretnutie sa klientom veľmi páčilo.

V utorok 18.12. sme symbolicky ukončili kalendárny rok posledným tradičným podujatím – posedením pri vianočnom stromčeku. Príjemnú vianočnú atmosféru svojim programom vykúzlili pozvaní hostia. Ako prví vystúpili so spevom kolied členovia Klubu seniorov 2 Liptovský Mikuláš. Po ich vystúpení nasledoval domáci ženský spevokol. Záver kultúrneho podujatia patril členom folklórneho súboru Vrbové prútie. Klientom okrem spievania kolied prostredníctvom tradičných vinšov popriali krásne vianočné sviatky a obdarovali ich koláčikom. Pesničku "Tichá noc, svätá noc" zaspievali len pri svetle zasvietených lampášov, čo vytvorilo príjemnú atmosféru. Pre zariadenie darovali veľké perníkové srdce.

Počas roka sme nezabúdali na sviatky našich klientov:

- k narodeninám sme oslávencom zablahoželali centrálnym hlásením cez dispečing,
- meniny sme si pripomenuli osobným zablahoželaním a papierovým pozdravom (pohľadnicou).

Ďalšie činnosti:

- poskytovanie poradenstva a žiadostí záujemcom o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu
- vypracúvanie individuálnych rozvojových plánov pre klientov,
- sociálne šetrenia v domácnosti žiadateľov o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu (v roku 2012 sme vypracovali sociálny posudok pre 44 žiadateľov),
- pomoc klientom pri kontakte s inými inštitúciami (vybavenie nového občianskeho preukazu, preukazu poistenca, písomný kontakt s rôznymi inštitúciami,...),
- spolupráca s rodinnými príslušníkmi prijímateľov sociálnej služby,
- úprava interiéru zariadenia, aktualizácia násteniek,
- aktivizácia klientov zameraná na separáciu odpadu – v zariadení bol umiestnený kontajner na zber plastov, kontajner na zber papiera a schránka na použité batérie. V roku 2012 sme za zber starého papiera získali 19,50 €, financie boli použité pri realizácii kultúrnych podujatí,
- činnosti spojené s platením mesačných záloh elektrickej energie (odhlasovanie a prihlasovanie odberateľov, dohľad nad pravidelným uhrádzaním čiastky zálohy na bytových jednotkách, na ktorých bývajú dvaja alebo traja klienti),
- oboznamovanie klientov s aktuálnymi zmenami predpisov a nariadeniami,
- administratívne činnosti spojené s prijatím a vybavením žiadostí o uzavretie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby.

Ponuku požičiavania kníh z knižnice nepravidelne využívajú 10 klienti (imobilní klienti si môžu vybrať zo zoznamu ponúkanej literatúry a knižky im zamestnanec nášho zariadenia donesie priamo na bytovú jednotku).

Pravidelne dvakrát do týždňa, ako aj v prípade potreby (návrat klienta z nemocnice a pod.), hospodár zariadenia uskutočňoval nákup hygienických potrieb a základných potravín. Možnosť takýchto nákupov využívalo v roku 2012 priemerne 25 – 30 klientov.

Jedáleň

Stravovanie sme zabezpečili vo vlastnej stravovacej prevádzke (5 krát denne) pre všetkých našich klientov a 22-och klientov ZpS a DSS v Závažnej Porube. Stravníkom sme poskytovali 7 druhov diét na základe odporúčenia lekára a vhodný typ stravovania. Okrem toho sme pripravovali obedy pre občanov dôchodkového veku zo sídliska Podbreziny, ktorí si na základe zmluvy chodili 7x v týždni pre obed, ako aj pre 30-ich zamestnancov Zariadenia.

Stravovanie klientov bolo zabezpečené nasledovne:

Raňajky a obedy – 25 klientov

Obedy a večere – 2

DIA – 31

Celodenná strava – 68

V útluku

Rok 2012 bol významným rokom z hľadiska poskytovania sociálnych služieb ľuďom bez domova v Liptovskom Mikuláši a v regióne Liptova. V tomto roku, dňa 1. septembra sme si

pripomenuli 20. výročie vzniku nášho útulku. Na začiatku bol zriadený Okresným úradom a po niekoľkých rokoch bol útulok začlenený do Zariadenia ako jeho pracovisko s kapacitou 12 lôžok.

Dvadsaťročná história tejto sociálnej ustanovizne svedčí o potrebe a opodstatnenosti jej existencie. Pre ilustráciu uvádzame niekoľko významných faktov a údajov z jej histórie:

- útulok poskytol svoje služby 196–im klientom, ktorí sa v nejednom prípade nachádzali na hranici ohrozenia života a ktorým útulok poskytol celoročnú pobytovú sociálnu službu, prístrešie, sociálne poradenstvo a sociálnu prevenciu,
- 116 klientov bolo do útulku prijatých 1 krát, 21 klientov 2 krát, 7 klientov 3 krát, 3 klienti 4 krát a 1 klient 5 krát,
- prevažná časť klientov (118) bola z okresu Liptovský Mikuláš, 7 z okresu Ružomberok, po jednom klientovi boli zastúpené okresy Dolný Kubín, Námestovo, Žilina, Čadca, Bytča, Partizánske, Stará Ľubovňa, Spišská Nová Ves a Košice.
- základná doba pobytu je zmluvne vymedzená na 3 mesiace, vplyvom rôznych okolností sa môže predĺžiť, skrátiť alebo zrušiť. 41 klientov bolo v útulku umiestnených do jedného mesiaca, 73 klientov od 1 do 6 mesiacov, 38 klientov od 6 mesiacov do 1 roka, 15 klientov od 1 roka do 2 rokov, 10 klientov od 2 rokov do 3 rokov, 4 klienti od 3 rokov do 4 rokov, 6 klientov od 4 do 5 rokov, 8 klientov od 5 do 10 rokov a 1 klient nad 10 rokov,
- z hľadiska dôvodu ukončenia pobytu v útulku 88 klientov tak urobilo vlastným rozhodnutím, 39 klientov bolo vylúčených pre hrubé porušovanie prevádzkového poriadku, 37 klientov si našlo iné ubytovanie, 15 klientov bolo umiestnených do zariadení pre seniorov, 9 klientov umrelo, 6 klientov sa vrátilo k rodine a 2 klientom bol pridelený sociálny byt mestom,
- so zreteľom na vekové zloženie klientov pri prvom pobyte v útulku bolo: 6 klientov do 20 rokov, 14 klientov do 30 rokov, 27 klientov do 40 rokov, 42 klientov do 50 rokov, 40 klientov do 60 rokov, 4 klienti do 70 rokov a 1 klient nad 70 rokov.

V dobe vzniku útulku bol pojem “bezdomovec” v podmienkach regiónu Liptova spájaný takmer výlučne s mužským pohlavím. Súčasná sociálna situácia tento stav do značnej miery zmenila a medzi občanmi bez príbytku už nie sú vzácnosťou ani ženy. Útulok však nemal ani kapacitné, ani technické a prevádzkové možnosti pre umiestnenie žien. Tie boli provizórne umiestňované v našom krízovom stredisku alebo v iných zariadeniach sociálnych služieb ŽSK. Do budúcnosti je uvažovaná transformácia útulku na zariadenie núdzového bývania podľa zákona o sociálnych službách.

Útulok bol v roku 2012 kapacitne využitý prakticky na 100% a aj klienti boli stabilizovaní, pričom 10–ti z nich bývali v útulku nepretržite od januára 2012. Naši klienti mali za sebou v prevažnej miere veľmi komplikované životné príbehy. V niektorých prípadoch pochybili oni sami, niekedy zohral nemalú úlohu vplyv prostredia a teda aj spoločnosti. Klienti boli k nám niekedy odporučení z miestneho Komunitného centra, kde sa poskytovalo ubytovanie len v zimných mesiacoch. Inokedy nás o pomoc žiadali zdravotnícke zariadenia, kde sa títo občania liečili, no návrat do svojich domovov už nebol možný. Podnety prichádzali aj z úradu práce. Opäť boli prijatí aj klienti, ktorí nepoberali dávky v hmotnej núdzi ani žiadne príspevky. Už tradične sme týmto klientom pomáhali zaevidovať sa na úrade práce a požiadať o priznanie dávok a príspevkov.

Významnou formou pôsobenia na klientov bol aj ich zapájanie sa do pracovných činností, ktoré sa bežne vykonávajú v rámci každej domácnosti. Každý týždeň v sobotu naši klienti spoločne dôkladne upratali celý útulok v rámci hospodárskeho dňa. Každý mal pridelenú určitú časť, za ktorú zodpovedal pri kontrole čistoty. Počas celého týždňa mal službu 1 klient, ktorý upratoval spoločné priestory, hlavne WC, kuchyňu, kúpeľňu a tiež sa staral o celkovú čistotu v útulku. Klienti sa pod dohľadom zamestnancov útulku starali tiež o dvor a záhradu útulku.

Pozitívny bol fakt, že 5 klientov pracovalo na základe pracovnej

zmluvy, dohody alebo obdobného pracovného pomeru, prípadne v rámci aktivít úradu práce. V tomto roku 1 klient zavŕšil dôchodkový vek a na budúci rok pribudne aj ďalší klient v tomto veku. Výška ich dôchodkov im neumožňuje zaobstaráť si vlastné bývanie. Dvaja klienti poberali invalidný dôchodok.

V tomto roku sa nevyskytli také porušenia prevádzkového poriadku, ktoré by sa museli riešiť ukončením pobytu a poskytovaním sociálnej služby v útulku. Taktiež sa nevyskytli žiadne mimoriadne technické poruchy, či škody na majetku a zdraví klientov. Bežné závady boli odstránené v rámci údržby vo vlastnej réžii.

Požívanie alkoholu sa neobjavilo vôbec alebo len v zanedbateľnom množstve, u nových klientov. Naďalej sme konfliktné situácie riešili všetci spoločne v rámci komunity, čo sa nám už v minulosti osvedčilo. Taktiež sme nezaznamenali žiadne negatívne prejavy neznášanlivosti medzi klientmi a ostatným obyvateľstvom na okolí útulku.

Krízové stredisko „Páľkovo centrum“

Krízové stredisko poskytuje starostlivosť najmä deťom a mládeži zo sociálne znevýhodneného prostredia, deťom a mládeži s poruchami správania, deťom ktorých výchova je vážne narušená alebo ohrozená.

Poskytujeme výchovnú starostlivosť na predchádzanie sociálno–patologických javov a ich zmiernenie a špecializovanú odbornú intervenciu zameranú na odstránenie alebo zmiernenie porúch osobnostného a sociálneho vývinu dieťaťa. Pracujeme v oblasti poradenstva a sociálnej intervencie.

Na báze ambulantnej sme pracovali najmä formou poradenskej komunity pre deti a mládež s problémami v sociálnom správaní a s poruchami správania a formou individuálnej terapie, pričom sa využívali skupinové techniky, rodinná psychoterapia, skupinová dynamika, sociálne učenie a metódy sociálneho tréningu, klubové aktivity záujmového, kultúrneho a športového charakteru. Organizovali sme víkendové pobyty, letné výchovno–rekreačné tábory a prázdninové aktivity.

Na báze pobytovej sme poskytovali krízovú intervenciu formou vyňatia z rodinného prostredia.

Zabezpečovali sme nevyhnutnú starostlivosť pre klientov na obdobie, v ktorom by malo dôjsť k zlepšeniu pomerov v rodine, alebo inému riešeniu problému. Na nevyhnutnú starostlivosť (ubytovanie, stravovanie a obslužné činnosti) nadväzovala psychologická, výchovná a sociálna pomoc.

Systematické, komplexné úsilie pracovníkov strediska sa zameriavalo na optimalizáciu správania detí a mládeže už v období, keď toto správanie nebolo ešte v závažnom rozpore so školským poriadkom a nepokračovalo kontinuálne porušovaním školského poriadku, ustanovení Zákona o rodine, Trestného zákona a Priestupkového zákona.

Komunity detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, cieľom bolo ponúknuť deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia (vo veku 7-15 rokov) možnosti rozvíjať a realizovať ich záujmy, prispieť k formovaniu pozitívnych hodnôt a vlastností, posilňovať ich sebavedomie, rozvíjať komunikačné zručnosti ale aj napomôcť pri riešení ich problémov. Vzhľadom k tomu, že sa jedná

o rizikovú skupinu detí, snažili sme sa zamerať na optimalizáciu ich správania už v období, keď toto správanie ešte nebolo v závažnom rozpore so spoločenskými normami. Do týchto komunit boli začlenené podľa potreby aj deti s poruchami správania. Projekt bol celoročným preventívnym programom, realizoval sa prostredníctvom komunitných stretnutí, prázdninových výletov, víkendových stretnutí. Na jednotlivých stretnutiach sa využívali najmä metódy rozhovorov, zážitkového učenia, skupinových hier a pod. Témy komunitných stretnutí boli napr.: sebaopoznanie, sebaapresadzovanie, komunikácia, hodnotová orientácia, pocity, vzťahy, riešenie konfliktov, priateľstvo, rodina, záujmy, záľuby.

Takéto komunity pracovali v ZŠ ZŠ MRM – 1 komunita (19 detí) a EvSŠ – 2 komunity (35 detí).

Primárna prevencia drogových závislostí pre deti predškolského veku: „**Zdravie pre deti – deti pre zdravie**“ – bol špecificky zameraný výcvik pre deti v materských školách s možnosťou nadobudnutia zručností v oblasti sociálnej komunikácie a s vytvorením podmienok na upevnenie psychického a fyzického zdravia. Súčasťou programu bol nácvik asertívneho odmietania akýchkoľvek závislostí rozprávkovou formou a prostredníctvom hier. Projekt sa realizoval priamo v materských školách v 5 blokoch (12 stretnutí):

1. blok – Rodina: pozitívna emočná atmosféra (rodinné prostredie, kamarátstvo, priateľstvo).
2. blok – Ľudské telo: zdravý životný štýl, ochrana zdravia, vyjadrovanie svojich kladných aj záporných pocitov.
3. blok – Alkohol: pozitívna predstava o sebe, asertívne správanie, sebavedomie, sebaúcta, sebadôvera, zodpovednosť za svoje správanie, nácvik asertívneho odmietania.
4. blok – Tabak: utváranie kladných vzťahov k sebe, posilňovanie sebavedomia a istoty dieťaťa v rodinnom prostredí, asertívne odmietanie.
5. blok – Drogy: záťažové situácie, drogové závislosti, rodič ako pozitívny príklad.

Primárna prevencia drogových závislostí pre deti školského veku: „**Daj mi šancu**“ – projekt bol určený pre žiakov II. stupňa základných škôl. Realizovaný bol priamo v ZŠ formou 4 skupinových stretnutí, pričom jedno skupinové stretnutie trvalo 90 minút:

1. skupinové stretnutie: Téma – Sebapoznanie, pocity
2. skupinové stretnutie: Téma – Komunikácia, riešenie konfliktov.
3. skupinové stretnutie: Téma – Zmysel života, hodnotová orientácia.
4. skupinové stretnutie: Téma – Droga a ja.

Projekt „**Čistý život**“ bol zameraný na prevenciu závislostí, rizikové správanie a na poukázanie možnosti zdravého životného štýlu. Bol určený pre študentov I. a II. ročníkov stredných škôl a stredných odborných učilíšť. Cieľom projektu bola aplikácia prevenčných aktivít v školskom prostredí s využívaním rôznych metód skupinovej práce: diskusia, hranie rolí, zážitkové učenie, učenie posilňovaním žiaduceho správania, inscenovanie. Projekt v sebe zahŕňal dve časti (základnú a nadstavbovú):

Základná časť – študenti ju absolvovali počas vyučovania, jedno stretnutie trvalo 90 minút.

1. skupinové stretnutie: Téma – Sebapoznanie a pocity.
2. skupinové stretnutie: Téma – Hodnotová orientácia, Drogy a ja.

Nadstavbová časť – študenti ju mohli podľa záujmu absolvovať po vyučovaní.

1. skupinové stretnutie: Téma: Otázky, ktoré ma trápia.
2. skupinové stretnutie: Téma – Sloboda, Preberanie zodpovednosti.
3. skupinové stretnutie: Téma – Moje hodnoty a ciele.
4. skupinové stretnutie: Téma – Vzťahy, láska.
5. skupinové stretnutie: Téma – Radosť zo života, Túžby.

V roku 2012 bolo v pravidelnej starostlivosti strediska 73 detí a mladých ľudí vo veku 7 – 18 rokov, z toho 19 na individuálnej terapii. Ostatní klienti boli zaradení do jednej z 3 komunit. V pobytovej forme bola poskytnutá starostlivosť 18 deťom v krízovej situácii.

Do projektu „Zdravie pre deti – deti pre zdravie“ sa zapojila 1 MŠ - 24 detí v predškolskom veku. V rámci realizácie tohto projektu sme zorganizovali 1 víkendové stretnutie rodín detí z projektu, na ktorom sa zúčastnilo 9 rodičov a 11 detí.

Projekt „Daj mi šancu“ sme v roku 2012 realizovali v 4 ZŠ (ZŠ M.R. Martákovej L. Mikuláš, ZŠ Hybe, Evanjelická spojená škola L. Mikuláš, ZŠ Ľubel'a), oslovených bolo spolu 9 kolektívov, t.j. 164 detí školského veku. Okrem projektu „Daj mi šancu“ sme sa na ZŠ venovali riešeniu konfliktov v triednych kolektívoch.

Na SŠ a SOU sme realizovali projekt „Čistý život“ a na základe požiadaviek týchto škôl aj besedy na témy: riešenie konfliktov v triednych kolektívoch, rasizmus, vzťahy, láska a pod. V roku 2012 sme boli na 4 stredných školách v regióne (Hotelová akadémia L. Mikuláš, Evanjelická spojená škola L. Mikuláš – Gymnázium, Združená stredná škola elektrotechnická L. Hrádok, SOU Drevárske Lipt. Hrádok), oslovených bolo 25 kolektívov, čo je 458 študentov.

Okrem spomínaných projektov sme pracovali s problémovými triedami na ZŠ a SŠ, podľa požiadaviek škôl. Celkovo sme v týchto skupinách pracovali s 54 žiakmi.

V roku 2012 sme v rámci prázdnin pripravili pre deti 1 letný tábor v Lipt. Mikuláši, ktorého sa zúčastnilo 12 detí. Vďaka finančnej podpore z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, sa mohli tohto projektu zúčastniť deti zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Krízové stredisko spolupracovalo so základnými, strednými školami a odbornými učilišťami v regióne, s ÚPSVaR – odborom sociálnych vecí a rodiny v Lipt. Mikuláši, s MsÚ – sociálnym oddelením, so zdravotníckymi zariadeniami, s orgánmi činnými v trestnom konaní, so zariadeniami sociálnych služieb, s neštátnymi subjektmi a občianskymi združeniami.

6. Financovanie sociálnych služieb a úhrady za poskytovanú sociálnu službu

V roku 2012 sme na prevádzku Zariadenia mali upravený rozpočet vo výške 1.132.192,-- €, skutočné príjmy boli vo výške 489.805,17 €, čerpané finančné sponzorské dary boli vo výške 9.169,- €. Nefinančné dary zahŕňali – kuchynské spotrebiče (rýchlovarná kanvica a mikrovlnná rúra). Celkové vyčerpané rozpočtové a mimorozpočtové výdavky v kalendárnom roku 2012 boli vo výške 1.237.486,90 €.

Úhrady klientov v Zariadení za rok 2012 boli stanovené podľa VZN č. 18/2009 u všetkých klientov ZpS, DSS a Útulku a podľa VZN č. 11/2008 u klientov Krízového strediska. Úhrady klientov ZpS a DSS sa pohybovali v rozmedzí od 190,61 €/mes. po 318,89 €/mes.

Úhrady za poskytované sociálne služby sú realizované bezhotovostným platobným stykom – klienti majú svoje osobné účty, z ktorých je príslušná platba uskutočnená.

7. Plnenie cieľov, priorít a inovácie v poskytovaní sociálnych služieb za rok 2012

V roku 2012 sme pre skvalitnenie poskytovania služieb klientov vypracovali priority, ciele a inovácie, ktoré sa nám podarilo splniť v prevažnej miere, niektoré z nich boli finančne náročné.

Boli zabezpečené moderné mobilné zdvíhacie zariadenia s vertikalizačnými sadami, nábytok pre imobilných klientov, stropný transportný systém, rôzne mechanické zdravotnícke pohybové pomôcky a vozíky. Ich počet je zatiaľ dostačujúci, no v budúcnosti, vzhľadom na stúpajúci počet prevažne alebo úplne imobilných klientov, je plánované ich rozšírenie.

Významnou mierou prispela k modernizácii ZpS a DSS výmena starých drevených okien za plastové, realizovaná v jeseni 2012 na prakticky celej východnej časti objektu. Vymenené boli všetky okná na bytoch klientov v tejto časti, čo výrazne prispelo k zvýšeniu tepelnej pohody a energetickej úspornosti. Celkovo bolo vymenených 48 trojdielnych izbových okien, 48 jednodielnych kuchynských, 24 balkónových dverí s oknami na loggiách všetkých podlaží a 4 okná na severnom priečelí budovy. Spolu s oknami boli vymenené aj parapety, založené žalúzie a sieťky proti hmyzu, zrealizované boli aj domurovky, vyspravenia stien, omietky, maľovky a tepelné izolácie. Rozpracovaná je aj výmena niekoľkých zostávajúcich okien objektu v pivničných priestoroch a na južnom priečelí v najbližšom možnom termíne.

V súčasnosti má zariadenie rozpracovaný projekt pre poskytnutie finančného príspevku na zakúpenie stropných transportných systémov do izieb imobilných klientov podľa zákona č. 544/2010 Z.z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVaR SR, projekt na základe výzvy MZVaEZ SR na podporu a ochranu ľudských práv a slobôd, projekt na základe výzvy Fondu sociálneho rozvoja v oblasti sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a projekt na základe výzvy Grantového programu Hodina deťom.

V roku 2012 bolo klientom k dispozícii aj motorové vozidlo pre prepravu ôsmich osôb s možnosťou a technickým vybavením na prepravu osoby na invalidnom vozíku. Bolo využívané najmä pri návštevách múzeí a kultúrno-spoločenských akcií, ako aj na prepravu nášho spevokolu a detí z Krízového strediska.

Doprava k Zariadeniu je umožnená mestskou hromadnou dopravou. K dispozícii je aj odstavná parkovacia plocha pre osobné motorové vozidlá, v prípade potreby je možný príjazd až pred vchodovú rampu. Úplne vyhovujúci je aj prístup k ostatným pracoviskám Zariadenia. Pripravuje sa zriadenie prepravnej služby podľa zákona o sociálnych službách, s využitím tohto vozidla aj pre verejnosť. Plánované je aj vybavenie objektu bezpečnostnými kamerami.

Vonkajšie prostredie bolo upravené a udržiavané (na úprave okolia participujú aj klienti). V roku 2009 bol pri budove pristavený altánok, ktorý klienti radi využívali počas bežných dní, ale aj pri rôznych kultúrnych podujatiach i v r. 2012.

V súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi boli splnené požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu. Vstup do zariadenia ako aj priestory sú bezbariérové, s cieľom zlepšenia dostupnosti boli namontované madlá. Všetky priestory sú dostatočne osvetlené a vetrané. Všetky ubytovacie jednotky majú štandardné kúpeľne a toalety. Zriadená bola kúpeľňa pre čiastočne a úplne imobilných klientov, v ktorej blízkosti sa nachádza aj rehabilitačné oddelenie s telocvičňou. Pripravené je aj umiestňovanie klientov podľa ich diagnóz v Špecializovanom zariadení.

Na štyroch poschodiach jedného z dvoch traktov hlavnej budovy boli vo vlastnej réžii zriadené oddelenia so zvýšeným dohľadom a so stálou prítomnosťou službukonajúceho personálu. Umožňujú bezpečný pobyt aj pre klientov, ktorí sú dezorientovaní v čase alebo priestore a sú tu sústredovaní tak, že sa prihliadalo na ich diagnózy. Na každom poschodí boli vytvorené denné miestnosti pre personál, ktorý je takto počas celého dňa dostupný pre klientov aj rodinných príslušníkov.

Všetky ubytovacie jednotky boli vybavené komunikačným systémom umožňujúcim okamžité spojenie medzi klientmi a personálom a aj spoločné hlásenia.

Klienti mali k dispozícii priestory pre rôzne ručné a záujmové práce, terapie a relaxačné cvičenia, posedenia a iné voľnočasové aktivity, knižnicu aj kaplnku. V budúcnosti je plánované pre klientov vytvorenie priestoru vybaveného počítačovou technikou za účelom dosiahnutia ich počítačovej gramotnosti.

V oblasti personálnej politiky bol zabezpečený dostatočný počet personálu na všetkých pracoviskách Zariadenia. Podľa stanoveného plánu prebiehalo aj ďalšie vzdelávanie zamestnancov.

Celkovo sa zlepšila údržba objektov, vytvorením pracovných miest pomocného údržbára v chránenej dielni a hospodára. Vlastnými prostriedkami bola odstránená väčšina nedostatkov na technickom vybavení a objektoch Zariadenia.

Počas roku 2012 bolo rozpracovaných niekoľko alternatív na získanie nových priestorov pre Krízové stredisko „Páľkovo centrum“ a Útulok (doposiaľ umiestnených v prenajatých objektoch Mesta Liptovský Mikuláš), spojených s vytvorením Zariadenia núdzového bývania a poskytovaním niektorých nových sociálnych služieb.

Dodržiavané boli všetky úsporné opatrenia, prijaté v r. 2009, čím došlo k zníženiu záväzkov Zariadenia – v súčasnosti ich predstavujú len omeškané úhrady za niektoré tovary a služby v lehote max. 1 mesiaca. Eliminácia záväzkov ostáva trvalou úlohou, keďže z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie a rastu cien, kritériá rozpočtu stanoveného na r. 2012 sa dynamicky menili. Tovary a služby boli zaobstarávané prostredníctvom centrálného verejného obstarávania v zmysle platnej legislatívy.

Aj napriek hospodárskej kríze boli získavané sponzorské prostriedky a dary.

Skvalitnený bol aj systém protipožiarnej ochrany, BOZP, CO a zabezpečenia budov a majetku.

8. Plán financovania sociálnych služieb na rok 2013

Zastupiteľstvo ŽSK na svojom zasadnutí dňa 19.12.2012 uznesením číslo 5/20 schválilo rozpočet ŽSK na rok 2013 pre Zariadenie nasledovne:

Príjmy celkom	369.462,- €
v tom príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	0,- €
administratívne poplatky a iné poplatky a platby (najmä od klientov)	368.905,- €
iné nedaňové príjmy	557,- €
Výdavky celkom	1.077.279,- €
z toho 610 mzdy, platy a služobné príjmy a OOV	536.035,- €
620 poisťné a príspevok do poisťovní	198.065,- €
630 tovary a služby	340.631,- €
640 bežné transfery	2.548,- €
kapitálové výdavky*	0,- €

Plánovaný rozpočet pre položku 630 tovary a služby na jednotlivé pracoviská Zariadenia v €:

		ZpS a DSS	Krízové stredisko	Útulok	Spolu
Schválený rozpočet		309.233,-	21.652,-	9.746,-	340.631,-
Služ. cesty – tuzem., zahr.	631	313,-	60,-	0,-	373,-
Energie, voda, komunikácie	632	162.358,-	7.807,-	6.898,-	177.063,-
Tovary, materiál	633	121.948,-	6.692,-	250,-	128.890,-
Doprava	634	1.080,-	798,-	0,-	1.878,-
Opravy a údržba	635	2.000,-	0,-	0,-	2.000,-
Nájomné	636	0,-	0,-	0,-	0,-
Ostatné služby	637	21.534,-	6.295,-	2.598,-	30.427,-

9. Kontakty na poskytovateľa sociálnych služieb

riaditeľ Zariadenia: tel. kontakt: 044/5531063, e-mail: peter.hutan@vuczilina.sk

ZpS a DSS, Jefremovská 634, 031 04 Liptovský Mikuláš:

tel. kontakt : 044/5533327, e-mail : ddlm@vuczilina.sk

Útulok, Nábr. Dr. Aurela Stodolu 1177, 031 01 Liptovský Mikuláš

tel. kontakt: 044/5514067

Krízové stredisko „Páľkovo centrum“, Komenského 22, 031 01 Liptovský Mikuláš

tel. kontakt: 044/5522962, e-mail: palkovocentrum@zoznam.sk

Obrázková príloha – zo života CSS ANIMA

Fašiangy

Seniori a deti súťažia v StopShope

Stavanie mája

Výlet - Holiday Village Tatralandia

V skanzene v Pribyline

Pri konikoch počas hypoterapie

Športové hry Čutkovo

Biblioterapia

Deň matiek - náš spevokol

Guláš so športovými súťažami

Na výlete v MiniZOO

Deti a pracovníci Krízov. strediska

Tvorivé dielne

Deti s pracovníkmi na Štrbskom plese

Vianoce – súbor Vŕbové prútie